СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 196. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 23 серпня 1932. — VOL. XL. No. 196. Jersey City, N. J., Tuesday, August 23, 1932. — THREE CENTS.

ЛИПЕНЬ - ПЕРШИЙ МІСЯЦЬ З ВИГЛЯДОМ НА ЗВОРОТ ДО КРАЩОГО В ПРОМИСЛІ

ВАШИНГТОН. — „Ди Лейбор Департмент Емплоймент Сервіс" подає у своїм місячнім звіті, що в липні піднісся рух у промислі в цілім краю, а особливо в обувнім і ткацьким промислі. Разом з тим збільшилося число робучих. У тім звіті кажеться далі, що поліпшення буде підноситися в серпні.

Отсе за довгі часи занотовано перший раз зворот до ліпшого, потверджений статистичними датами.

ВІЛЬНА ТОРГОВЛЯ МІЖ ДЕРЖАВАМИ БРИТИЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.

ОТТАВА. — Проголошують висліди Імперіяльної Економічної Конференції. Заключено між 9 бритійськими державами 12 торговельних договорів, які мають скріпити економічну силу Англії і тих всіх держав, що входять у склад бритійської імперії. Велика Британія зреклася права накладати цла на товари, надсилані до матірного краю з домінії. Вона взяла далі в спеціяльну охорону деякі продукти своїх доміній, як от канадійську і австралійську пшеницю, а далі яйця, дріб та вепровину з Канади, Нової Зеляндії і Австралії. Канадійські фармери дуже задоволені з того, бо тепер їх положення дещо поліпшиться, бо зможуть дорожче продавати свої продукти, а дешевше купувати, те що треба їм спроваджувати з Англії.

Домінії теж пішли на руку матірному краєви і зобовязалися піднести цла на вироби, які довозять з інших країв, а які виробляє Англія. Оті договори це пятьлітний плян економічної відбудови бритійської імперії.

ТРИЮМФ ДЕМОКРАТІЇ.

КВЕБЕК. — Делегати, котрі брали участь в Економічній Конференції, вже розїхалися у тім переконанню, що довершили епохального діла. Бритійський домініяльний секретар, Г. Томас, називає ту конференцію та осягнені на ній висліди „триюмфом демократії".

АЖ 84 ЛЕТУНІВ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПЕРЕГОНАХ.

ВАШИНГТОН. — Зі столиці вибралися 28 летунів до Бартлсвіл, Оклагома, звідки почнуться летунські перегони до Клівленд, Огайо. З Лос Енджелес вибралися на ті перегони 56 летунів. Краєві летунські перегони зачнуться в суботу. Нагороди виносять коло $20,000.

ГОТУЄТЬСЯ ДО НОВОГО ПЕРЕЛЕТУ ОКЕАНУ.

НЮ ЙОРК. — Понад 5,000 людей витали з одушевленням 27-літнього Шкота, Джеймса Милисона, що перелетів Атлянтійський океан одинцем зі сходу на захід. Молисон, хоч перетомлений небезпечним перелетом, зацікавлений головно своїм поворотом до Англії, бо хоче вертатися тим літаком. Якби йому цей новий лет удався, то він був би тоді першою людиною, що доконала перелету через Атлянтик в обидві сторони.

ГОЛОСУЮТЬ ТАКИ НА СМИТА.

НЮ ЙОРК. — Демократичний кандидат на президента, говернор Френклин Рузвелт, має чимало клопоту з невиразним становищем Ал Смита, предизіяльного кандидата з попередньої каденції. Смит не заявив тепер своєї охоти взятися за активне попертя Рузвелта. Це має ті наслідки, що тепер у деяких стейтах, як от у Небрасці й Мінесоті, поведено агітацію, щоби при голосуванню виповнювати бальоти на Смита. Річ ясна, що такі бальоти будуть неважні, бо й так не голосується на особу кандидата, а тільки на правиборців, але це внесе замішання й готово спричинити демократам значну втрату голосів.

ТОМАС БЕРЕТЬСЯ ДО РУЗВЕЛТА.

ПРОВІДЕНС (Род Айленд). — Нормен Томас, соціялістичний кандидат на президента, говорив у своїй промові, що говернор Рузвелт ще замало скритикував Гувера. Але, казав Томас, важніше те, щоби Рузвелт показав, що він ліпший від Гувера, бо досі того не видно.

СТРАЙКУЮЧІ ФАРМЕРИ ПІКЕТУЮТЬ.

ДОНЛЕП (Айова). — Фармери стейту Айова постановили на своїм вічу перевести бльокаду міста Омаги. По всіх дорогах розставлено пікетчиків-фармерів, котрі не допускають довозу поживи до міста. Допускають тільки даремно молоко для дітей.

ВОЄННИЙ СТАН У САО ПАВЛЬО.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — В провінції Сао Павльо нема далі спокою. Найбільше невдоволення панує між робітниками. Влада проголосила воєнний стан.

СКРОПИЛОСЯ НА РЕДАКТОРАХ.

ПОРТ О ПРЕНС (Гаїті). — Президент Стеньо Вінсент проголосив воєнний стан, щоби в цей спосіб лекше дати собі раду з опозицією, знести свободу преси і розвязати конгрес. Як проголошено воєнний стан, припинено сейчас видавництво 5 газет та замкнено до тюрми двох редакторів.

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЮЮТЬ УТІКАЧІВ.

В ночі з середи на четвер, 28 липня ц. р., Дністер був знову німим свідком жахливої трагедії утікачів-Українців з большевицького „раю", які згинули від куль большевицької прикордонної сторожі, що з найбільшим садизмом знущається над тими нещасливими втікачами, які не згинули від куль або не потонули в холодних хвилях Дністра. Подія сама представляється так: Від большевицького берега Дністра відплив човен з трома черницями і двома малими дітьми. Та ледви відплили від берега, большевицька сторожа почала рясно обстрілювати відпливаючих утікачів. Дві черниці вбито і вони потонули. Після того човен завернув до берега, звідкіля за хвилину роздалися стріли і розпучливі зойки та стогони катованих утікачів, над якими закривавлені опришки виконали самосуд.

ЗВІЛЬНИЛИ ПОНАД 150 АРЕШТОВАНИХ.

Довідуємося, що прокуратура та слідчі судді в Сяноці звільнили досі понад 150 арештованих у звязку з трагічними подіями в ліському повіті. Кілька осіб зпоміж випущених на волю віддали під поліційний догляд, одному з них, а саме Олькови Маричеви, доручили акт обвинувачення з § 308 к. з. (поширювання тривожних чуток).

ЕКСПОРТ ІТАЛІЙСЬКИХ КНИЖОК.

Італія експортує місячно 12 тисяч книжок. З того числа експортує вона 2,800 книжок до Злучених Держав, 2,400 до СРСР і 1,000 до Аргентини.

РАДЯНСЬКІ ЖІНКИ ЗАБАГАТО МАЛЮЮТЬСЯ.

Лейді Песфілд, більше відома під іменем Вітрис Вебш, 70-тлітня англійська соціялістка, вернулася з 8 тижневої подорожі по Совітським Союзі і говорить, що совітські жінки уживають забагато мальовил на лице. Вона думає, що радянський уряд повинен заборонити жінкам малюватись. „Уживання ружу, пудру та інших мальовил — каже вона — характеристичне для звироднілої капіталістичної цивілізації; це варварська мода, уживана примітивними народами. Вона є рішучо неморальна".

ЗВИРОДНІЛИЙ БАТЬКО.

Дочка варшавського пекаря Иоска Зайдена, 18-літня Тена, напилася більшої скількости оцтової есенції в самогубному намірі. Коли її відратували та запитали про причину цього десператського вчинку, дівчина жалувалася, що батько намовляє її до повинництва. Батько, на якому не зробила ніякого враження вістка про намагане самогубство дочки, заперечив на поліції, начебто його дочка говорила правду.

МОВ ІНДИКІВ КОЛЕ.

Деяких людців у Грималівщині колять вишивки на народних одягах і вони нераз показують своє негодування тим, що здирають безробітним „гарасівки". Коле їх мабуть тому, що від кількох літ у Грималівщині помітний зворот до святочного народнього одягу.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

З великим жалем подаємо до відома всім членам У. Н. Союза, приятелям і знакомим про наглу смерть (удар серця) довголітнього члена **Теодора Радка**, від. 29 У. Н. Союза в Гановер, Па. Похорон відбудеться у вівторок, 23. серпня 1932.

Ів. Салюк, секр.

БЕРНАРД ШОВ І ПЛАСТУНИ.

Англійський драматург виступив у радіо з промовою, що давала ради молодому поколінню. Були там і жарти і такий уступ, звернений до пластунів: „Спати в шатрах не розумно, коли можна захопити кілька домів і розташуватись у них із комфортом. Не варт брати з собою харчів або купувати їх, коли можна домагатись їх від місцевого населення". Пластуни послухали старого моралиста і коли він вернувся до хати, застав у себе великий гурт юнаків, що розтаборились у його мешканні. Шов щиро сміявся з дотепу пластунів, але таки був дуже вдоволений, коли вони нарешті покинули його хату.

ДИМНІ БОМБИ НА КОМУНІСТІВ.

Коли 300 хлопцям із сятизенської мілітарної кемпи у Форт Бреді (Канада) не вдалося розігнати комуністичну демонстрацію запортками та зігнилими помідорами, один хлопець кинув між комуністів димну бомбу і ті так скоро розбіглись, якби мітлою їх замів.

ПРОКАЗА У ВІДНІ.

70-літній швець Шварц, що перед кількома роками перебував в Аргентині, звідки недавно вернувся до Австрії, занедужав в Медлінгу під Віднем на невияснені досі обяви прокази. Санітарні власти перевели негайно строгу ізоляцію осіб, які в останньому часі стрічалися зі Шварцом. Хорого перевезли до шпиталю у Відні. Він заявив, що в часі свого побуту в Полудневій Америці спав під одним шатром з недужими на проказу Індіянами. Лікарі заняті тепер поставленням остаточної діягнози.

ПОЛЬСЬКІ СТАНИЦІ У „НАДЗБРУЧАНСЬКОМУ КЛИНІ".

У таких селах Грималівщини є польські установи й костели: Доми Людове: Грималів, Товсте, Остапя, Буцики, Вікно, Зелена, Красне, Раштівці; Кулки Рольніче: Лука Мала, Остапя Глібів, Вікно, Зелена, Кокошинці, Красне, Раштівці; Костели: Грималів, Товсте, Остапя, Зелена, Красне, Раштівці; Могочарня: Остапя; Будують: у Буциках каплицю, у Глібові костел і дом людови, у Вікні костел, у Новосілці Грималівській костел. Досі є вирахувані установи у 12 місцевостях; у 24 селах і присілках їх нема.

ТРАГІЧНИЙ ВИПАДОК НА ЛОВАХ.

Інж. Збігнєв Ояк, урядовець тартаку в Завичі, пов. Калуш, стрілив замісць до серночка до 18-літньої Явдохи Штогрин, що збирала в лісі траву. Нещасна не знакаючи на переведену в калуському шпиталі операцію, померла.

НАПАД НА ДЕРЖАВНИЙ БАНК У ЛЕНІНГРАДІ.

Дня 23 липня у ранній порі напала зорганізована ватага молодих людей на державний банк у Ленінграді. Стероризувавши скорострілами сторожу банку, вдерлася вона до салі з сейфами та заграбила тут величезну грошеву квоту. За напасниками зарядженo погоню, яка покінчилася тільки частинним успіхом.

БАНКРОЦТВО ПРИЧИНОЮ БОЖЕВІЛЛЯ.

У Варшаві кинувся з 4-го поверха та згинув на місці 55-літній багатир, Лейба Мозес Варшавський. Самогубство пововнив він у приступі божевілля, яке найшло його нагло підчас снідання. На довший час перед самогубством ходив він дуже пригноблений. Причиною цього пригноблення були фінансові неуспіхи.

ТОРГУВАЛИ НАРКОТИКАМИ.

В литовському готелі при вул. Хмільний у Варшаві відбувалася весела забава з музикою та шампаном. Поліція звернула увагу на цю забаву тому, що брали в ній уеасть люди, відомі із свойого налогу до таких наркотиків, як морфіна та кокаїна. Наслідком цього зацікавлення, було те, що нечайно підчас забави зявилася поліція та перевела трус у гостей. Знайдено багато документів, які доказують, що господар кімнат, у яких відбувалася забава, лікар Тарчинський, та ще кількох присутних на забаві, творили банду торговців наркотиками та заманювали в сіти цього страшного налогу знайомих чоловіків і жінок. Тарчинський, як лікар медицини, що мав право виставляти рецепти, виставляв своїй клієнтелі рецепти на морфіну та кокаїну. За кожну рецепту брав від 10 до двацять золотих. При тому він самий наркотизувався і робив застрики клієнтам на їхнє домагання. Один із спільників Тарчинського, Конрад Мяновський, продавав згадані наркотики фортанцерам і фортанцеркам у кабарнях по шістнацять золотих за один грам. Банду Тарчинського арештовано.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК.

Купець Михайло Теодореску, фабрикант в Бузеві (Буковина), запросив до себе на вечерю двох молодих ремісників і почастував їх перед їдою лікером. Кождий з них почувся себе після того лихо й пішов до лікаря. Всіх трох відставили до лічниці, де господар і один з гостей умирають, а третій рівнож тяжко хорий. Слуга, котрий також випив чарку лікеру, вже помер.

Слідство виявило, що фабрикант зготовив лікер сам і домішав до нього мірбанського олію, щоби надати лікерові більш ароматичного запаху. Цього олію уживали в фабриці до перфумування мила.

ОДИН ШИНОК НА 200 МЕШКАНЦІВ.

Найновіща чехословацька статистика виказує, що в Чехословаччині є тепер 70,000 більших і менших шинків. У 1918 р. було на тій самій території кругло 50,000 шинків. Таким чином один шинок у Чехословаччині припадає пересічно на 200 мешканців.

ЯПОНЦІ РОЗПОЧАЛИ НОВИЙ НАСТУП ПРОТИ КИТАЙЦІВ

ЗАХОПИЛИ МІСТО ДЖЕГОЛ. КИТАЙЦІ НЕ ЗМОЖУТЬ ДОВГО БОРОНИТИ РЕШТИ МАНДЖУРІЇ.

ШАНГАЙ (Китай). — З усеї Манджурії лиш одна провінція Джегол досі не була окупована японською армією, а тому в ній не було влади манджурського уряду. Провінція Джегол залишалася ввесь час приналежною до Китаю. Тепер Японці наступають на цю провінцію, що приведе їх до кордону північного Китаю та внутрішньої Монголії.

Японська армія в неділю, 21 серпня, почала свій наступ на провінцію Джегол і скоро захопила місто Джегол, столицю провінції. Китайська армія не встані дати відповідного опору Японцям. Командуючий китайськими військами в Джеголі просить центральний уряд негайно прислати йому сильну підмогу, бо з власними силами він не зможе триматися в провінції довше як десять днів.

Японці кажуть, що почали свій наступ тому, що в місті Джегол Китайці тримають в арешті японського офіцира Гошира Ішімата й не хочуть його звільнити на домагання Японії. Цей офіцир був арештований Китайцями за шпигунство. Внутрішня ситуація в Китаю тепер така, що годі сподіватися від нього допомоги манджурським військам. Тому треба думати, що Японці без особливших труднощів захоплять скоро провінцію Джегол.

ПЛЯНИ ОДНО, А ДІЙСНІСТЬ ІНШЕ.

МОСКВА (СССР). — Радянський уряд видав декрет про значне зменшення порцій цукру та цукорків для населення радянщини. Причиною цього явилося те, що сьогорічний урожай буряків випав невдало. Недоглядь за посівами, а потім за буряками привів до того, що посівна площа буряків була менша від передбаченої плянами, а потім ріжні шкідники знищили багато врожаю буряків.

Зате радянська преса потішає населення, що ленінградські автомобілеві заводи збільшили виріб автомобілів у порівнанню з червнем та липнем, хоч ще далеко відстають від плянів пятилітки. Таксамо автомобілево-тракторні заводи в Сталінграді, Нижньому Новгороді та в інших містах трохи поправили свою продуктивність проти минулих місяців, але всеж значно відстають від плянів.

Збір збіжа також не дає сподіваних результатів. До 15 серпня виконано лише 19% пляну збору збіжа.

НЕМА СПОСОБУ ОБМЕЖИТИ ПОВІТРОВУ ВІЙНУ.

РИМ (Італія). — Міністер повітроплавства, Бальбо, заявив, що коли Ліга Націй хоче дійсно обмежити повітрову війну, то треба заборонити всім державам будувати літаки всіх родів, важчі від 1,430 фунтів. Літаки більшої ваги, чи то будуть комерційно-приватні, чи які інші, дуже легко можуть бути обернені на бомбери.

Коли такого обмеження розмірів літаків Ліга Націй не може перевести, то годі говорити взагалі про якесь обмеження розмірів військових літаків, бо кожне обмеження, поверх зазначених розмірів 1,430 фунтів, є недоцільне.

ГІТЛЕР ШУКАЄ СОЮЗНИКІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Наближається час скликання райхстагу. Всі політичні групи тепер стараються знайти собі спільників та прихильників для переведення своєї політики в новому парляменті.

Особливо багато працюють гітлерівці, які сподіваються перетягнути на свою сторону центристів та ще деякі праві групи, щоби з допомогою їх зібрати в парляменті більше як половину голосів. Тоді Гітлер сподівається законним шляхом, при помочи парляменту, перебрати владу в свої руки.

ВИДОБУЛИ ЗАГИНУВШИЙ КОРАБЕЛЬ.

КІЛЬ (Німеччина). — Тут дістали на поверхню моря научний вітрильний корабель „Ніобе", що загинув був у Балтійському морі. На ньому знайшли тепер 31 трупів з числа 69 моряків, що загинули з цим судном. Раніше дістали нурці з покладу „Ніобе" 4 трупи. Решти трупів не знайдено.

Німецькі ратункові кораблі притягнули під водою „Ніобу" з Балтійського моря до кільської пристані. Тут затонувший корабель підняли на поверхню моря і з його нутра випомпували воду. Після того знайдено трупи загинувших моряків. Майже всі вони знаходилися на нижчому покладі корабля в лекційній каюті. Значить, загинули вони підчас науки на кораблі.

ДОМАГАТИМУТЬСЯ КАРИ СМЕРТИ ДЛЯ МОНАРХІСТІВ.

МАДРИД (Еспанія). — Закінчено слідство в справі монархічного повстання в Севілі. Прокуратор буде домагатися кари смерти для лідерів повстання, а вперше чергу для генерала Хозе Санчурія та для його сина, капітана армії.

Оборона буде домагатися помилування повстанців, а зокрема генерала Санчурія, котрий має великі симпатії серед Еспанців за його владі операції в Мароку, де він зберіг панування Еспанії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІД ДВОМА ПРАПОРАМИ?

Приймаючи офіціяльно номінацію на уряд віцепрезидента Злучених Держав з боку републиканської партії, Кертис видав подекуди сензаційну заяву в справі прогибіції. Сказав він, що він ще далі стоїть за прогибіцію та буде голосувати за її задержання. Заява ця настільки сензаційна, що вона противиться заяві Гувера, кандидата на уряд президента Злучених Держав з тої самої партії, котрий заявився вже за відкликання прогибіції.

Противорічність між двома заявами йде так далеко, що републиканці зі східних стейтів виступили з критикою Кертиса за те, що він, мовляв, „не стану при президенті". Вони бояться, що становище Кертиса, висказане з таким натиском, відстрашить „мокрих", котрих заява Гувера мала приєднати. Побоювання їх мають настільки реальну основу, що віцепрезидент Злучених Держав, будучи з уряду предсідником палати сенату в конгресі, може на випадок рівности голосів рішити голосування в користь прогибіції.

Видаючи цю заяву, Кертис певно знав про цю небезпеку зі своєї заяви, але він думав про свій стейт, Канзас, у котрому прогибіційний сентимент є дуже сильний. Кертис спирався на нього, нераз зазначував своє становище, і видно тепер уважав за неполітичне зміняти своє становище.

Заява Кертиса ще більше підчеркує нерішучість републиканської партії в справі прогибіції та підкріпляє закиди її противників, що вона не займає властиво ніякого рішучого становища, не має справді виробленого погляду, а тільки гонить за голосами й дає їх наловити дволичністю. Противники вже тепер пригадують партії слова, сказані колись Лінкольном, що нарід не може встоятися напів-рабським і напів-безрабським. Мовляв, це саме відноситься й до прогибіції: ніяка партія не може бути напів „суха", а напів „мокра".

Та чи так воно справді є, це нині тяжко судити. Навіть по осінних виборах трудно буде сказати, яке значіння буде мати ця нерішучість чи противорічність републиканських лідерів у справі прогибіції. Історія американського політичного життя знає вже неодну таку нерішучість. І не все така нерішучість була шкідлива. З того виробилося й поняття, що Американці назагал менше дивляться на програми, а більше на особу, яка програму голосить.

Коли подвійне становище републиканської партії їй не шкодить, то видно, що прогибіція перестає бути справою першої ваги в американській політиці; що першою справою стали інші питання. Цього можна би собі побажати.

НІМЕЧЧИНА ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

Німецький парлямент, вибраний у вересні 1930 р., був розвязаний в червні правительством Папена-Шляйхера на вимогу Гітлера. 31. липня відбулися вибори до парляменту. З усього видно, що німецькі фашисти помилилися. здобути більшість у німецькому парляменті й таким чином узяти владу в свої руки законною дорогою. Але німецькі фашисти помилися. Правда, вони мають тепер 230 послів у новому німецькому парляменті, вдвоє більше проти числа своїх мандатів у попередньому парляменті. Що не кажіть, а перемога велика. Але **Гітлерівцям не вдалося розбити німецьку лівицю.** Соціял-демократи мають замісць 136 послів у попереднім парляменті тепер 133 мандатів. Комуністи здобули більше десятка нових мандатів.

З підрахунку голосів, що дістали поодинокі партії в Німеччині, видно, чим коштом зросла партія Гітлера: всіх своїх нових виборців німецькі фашисти взяли не від соціял-демократів, і не від католицької партії (центра), а виключно від право-буржуазних партій.

Так німецькі націоналісти (Гугенберг) втратили на виборах коло 300 тисяч голосів, німецька народня партія втратила більше як міліон, господарська партія загубила 1 міліон 200 тисяч голосів, державна партія втратила міліон виборців, німецька селянська партія теж програла більше міліона виборців. Ці всі міліони пішли до Гітлера. І **всеж із 607 послів парляменту 230 фашистів не можуть створити свого партійного правительства.**

Партія Гітлера дістала на виборах 13 міліонів 700 тисяч голосів. На президентських виборах у квітні цього року Гітлер дістав був 13 міліонів 400 тисяч голосів. Але чи цей зріст на 300 тисяч голосів показує, що німецькі фашисти все далі набирають сили в Німеччині? **Як видно з теперішніх обставин у Німеччині, цей порівняно малий приріст голосів показує, що вже прийшла межа для збільшення Гітлерової** партії. Справді. В березні та квітні Гітлер боровся за президентство в Німеччині з дуже популярним фельдмаршалом Гінденбургом і зібрав понад 13 міліонів голосів. Тепер німецькі фашисти на виборах ішли **за Гінденбургом,** що поставив прихильне до Гітлера правительство Папена. І всеж фашисти більшости в німецькому парляменті не мають.

Результат виборів показує, що німецькі фашисти вже майже вичерпали міщанську резерву для свого зросту. Щож до партій робітничих — соціял демократів та комуністів, — то вони для впливу Гітлера майже неприступні.

Що буде робити Гітлер далі? Чи спробує він зробити насильний переворот, щоб силою взяти вляду в руки своєї партії? Він же має за собою 37.3% голосів на виборах до парляменту. Але **не від соток голосів на виборах залежить політична доля Німеччини.** Року 1919 соціял-демократична партія в Німеччині мала 37.9% усіх голосів на виборах до парляменту, але ця партія не проголошувала своєї диктатури. Треба зазначити, що й ті праві, монархістичні німецькі партії, які йшли спільно з Гітлером проти републиканських і демократичних партій, не стерплять Вітлерової диктатури і будуть проти неї боротися всіми засобами.

Положення для німецьких фашистів склалося досить складне і трудне: вони давали масам дрібного міщанства великі й щедрі обіцянки, але тепер, після виборів, вони не можуть тих обіцянок сповнити. Гітлер не може взяти владу в свої руки силою, без згоди німецького війська. Те військо має міцно в руках генерал Шляйхер. З заяв теперішніх німецьких міністрів після виборів видко, що правительство фон Папена не має наміру передавати свою владу комунебудь іншому. Папен проголосив 1 серпня, що німецьке правительство „хоче йти далі своєю дорогою **незалежно від усяких партійно-політичних зобовязань". Це є відповідь на претенсії Гітлера на диктатуру.** Звичайно, теперішнє німецьке правительство буде старатися задовольнити Гітлера; може запропонує фашистам увійти в коаліційне правительство з іншими правими партіями. Але покищо **німецьке правительство заявляє, що воно не думає подаватись до димісії.**

В новому німецькому парляменті нема переваги сил ні на боці правих, ні на боці лівих. В цих обставинах **правительство ґенералів з Шляйхером, як головною особою, може відограти ролю судді між німецькими партіями.**

Вже тепер, коли фашисти в Німеччині влаштували в деяких містах різню своїх противників і жидівські погроми, правительство фон Папена загрожує їм **драконськими карами.** Папен і Шляйхер добре знають, що **з переходом влади до Гітлера в Німеччині спалахнулаб страшна внутрішня війна.** Можливо, що й сам Гітлер не схоче вляди для себе й помириться з істнуванням кабінету Папена, щоб не ризикувати втратити все по невдачі насильного перевороту.

Німецький приклад показує, що інколи навіть високо культурний нарід не може відразу стати на шлях невпинного демократичного розвою. Франція пережила кілька революцій протягом 19 віку, поки змінила у себе демократичний лад.

Очевидно й німецький нарід мусить на власному досвіді перепробувати всякі політичні системи, поки не вибере такої, що буде найбільше відповідати його інтересам та вдачі.

К. П.

ЩЕ Й ЩЕ ВІСТИ З СОВІТСЬКОГО КОРДОНУ

Оповідання втікачів.

Нема такого тижня, щоби хтось з громадян „робівничо-селянської держави", яким не сила вже було терпіти „прелесті червого раю", не втік на цей бік, на польську територію в надії тут вратувати хочби життя.

Таких утікачів що тижня кілька, а то й кільканацять і на пограничі на Волині.

В ночі з 6-го на 7-го липня на відтинку границі біля села Борове, сарненського повіту, перейшов на цей бік 12-літній хлопець Пилип Філоненко з села Кочичина, звягельського повіту.

Він оповідає, що батько його мав 20 десятин землі і був дяком. Ті дві обставини були причиною траґедії хлопця й його родини. Большевики зарахували батька хлопця до „кулаків" і стали гнобити величезними податками. На весні 1930 р. місцева „Сільрада" оподаткувала дяка таким високим податком, що, бороначись перед конфіскатою майна на користь колективу, він виправдав усе, що міг, і, хоч уникнув колективу, то господарство його стало підупадати. В 1931 р. до біжучих податків, уже й так непомірно високих, йому вимірено додатково 200 руб. за те, що був дяком. З того тягару нещасний дяк вже не міг вивязатись і через те його, „як невміючого господарювати", з родиною вислано на Сибір, а маєток сконфіскували на користь держави. Але на тому не кінець: Малий Пилип ходив до школи і згідно до свого віку повинен був належати до комсомольської орґанізації „піонерів", що заборонив йому релігійний батько.

Хлопця по двох літах науки викинено зі школи, цілком не турбуючись тим, що він лишиться анальфабетом. Батькови заборонено дальше вчити дитину. Коли родину депортовано на Сибір, заборонено забрати з собою Пилипа; не помогли просьби, благання і плачі нещасних батьків та приречення поправи. Пилипа пущено самопасом, на „призволяще".

По деякому часі хлопця взяв до себе його дядько. Але й тут Пилипови не повезло, бо і дядько був „кулаком", а щоби покрити податки, забажав запрацювати трохи грошей виробом „самогонки". Але большевики це викрили і „за зраду інтересів совітської держави" нещасного дядька вислали на Сибір, а майно його сконфіскували. Але й цим разом Пилипа не дозволено забрати. По тому випадку лишилося малому хлопцеви: або занятися злодійством, або гинути з голоду.

Але за порадою і при помочі селян пограничних з Польщею місцевостей йому вдалось перебратися сюди. Перші слова його на стражниці КОП-у були: „дайте їсти".

Дня 15 липня на тому самому відтинку перейшов границю селянин Павло Клопотенко, 40 літ, з району Городниці, залишивши там жінку і шестеро дітей.

Його історія теж більше ніж сумна.

Сам представляє образ нужди з розпуки. Худий, брудний, в лахміттях, світить латками, котрі ніяк не можуть прикрити тіла.

Народився в селі Борове, що тепер по польському боці, має тут братів і 3 гект. землі. Перед війною пристав у приймаки і дістав за жінкою 6 десятин землі й так жив, поки большевики не забрали йому половини землі до колективу.

Там його зарахували до „середняків" і гнобили податками до часу „добровільного" приступлення до „колхозу". Але через високе почуття консерватизму він не міг примиритися з господарюванням у „колхозі" і ходив працювати до близької гути. Було тяжко, та приходили думки, що може Бог пішле якусь зміну. Він знав, що його чекають Соловки за неплачення податків.

Одного дня, коли був на роботі в гуті, йому дали знати, що „Сільрада" забрала останню корову і відставила до „колхозу". До своєї хати вже не вернувся: скрився в збіжу і в ночі перейшов границю. („Е. В.").—„Новий Час".

Хоч бурі йдуть і громи бють
І в горю серце тове —
Та вже не вбє нас вража лють,
Не розідять кордони.

Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі: — Скількиж більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

Кождий сотик, кождий даток
Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.

Рідна Школа — наша зброя,
Рідна Школа — це наш щит,
В Рідній Школі — міць героя,
Що неволю повалить.

НА ТАТАРСЬКІМ ШЛЯХУ.

(7)

Кордиш потис коня і почвалав вперед. Сотня за ним. Виїхав на перший горбок і побачив, що добре вгадував. Терен поволи спадав, горбки переходили в рівну долину, якою ішла дорога до провалу, чи дебри між двома горами. Той край тернистого поля горів, бо Татари, пройшовши поле, підпалили сухий очерет. Вітер був відтам, отже дим ішов на козацьку погоню, огонь підступав до них.

— Чи не можна би обійти це поле і Татар таки переймити? — спитав Ярнович. — Татари мають гірші коні, як ми, і змордовані воєнним походом.

— Обійти можна, та тоді про те, щоби їх переймити, заки вони увійдуть в очаківський низ, вже й бесіди не буде.

— То може би таки пробувати щастя доріжкою крізь те поле? Горить тільки край того боку. Не виключене, що огонь піде не здовж доріжки до нас, а на боки. Як покажеться, що далі таки не можна, завернемо.

— Це було би божевіллям, — відповів Кордиш, покручуючи заперечуючо головою. — Вітер дує щораз сильніший, огонь посувається з подвоєною скорістю. На тій вузкій стежці коня не обернеш. Треба би вертатися, отупаючи взад. Такою їздою від вогню не втечеш. Огонь переймив би нас. Нехай який кінь пітькнеться і впаде, то взагалі загвоздить дорогу. Хоч би ми не згоріли, то дим всіх нас задушить. Завтра орли, ворони і вовки мали би пир, глодаючи наші кости.

— Щож ми зробимо? — спитав Ярнович, заломивши руки. — Як спасти мою дитину? Я мушу йти далі за нею, хоч би крізь той огонь.

— Тільки спокійно, тільки без розпуки! — нарозумляв його Кордиш. — Питаєте, що робити. А я кажу, що вперед треба рішити, чого нам не робити. Не робити того, що нінащо не придасться. Отже вперед треба нам сказати собі, що тою доріжкою крізь тернисте поле не вільно нам їхати. Тепер мусимо розважити, що буде ліпше: обійти ціле поле, чи ждати, аж воно вигорить?

— Тимчасом Татари з дівчиною пропадуть... Чи не можна би продертися крізь те поле в іншім місци, де воно ще не горить?

— Як би було таке місце, то Татари й там були би підпалили.

Вітер став дути щораз сильніший; одному козакови скинув шапку з голови.

— Нам ще цього хибувало! — Ярнович крикнув. — До цілого нещастя ще готова прийти буря.

— Як прийде буря, то прийде неначе на наше замовлення, — відповів Кордиш, позираючи на небо.

Північно-західний край неба почорнів. Довга чорна стіна, неначе з моря висуваючися, підоймалася щораз вище вгору. Відтам дув скажений вітер. Дерева, під котрими стояли, стали грізно шуміти.

— Як би не той огонь, — по хвилевій мовчанці Кордиш зачав наново — то ми вже сиділи би на карках поганців. Як би тепер пустився добрий дощ і до полудня згасив пожежу, то ми переймили би їх, ще заки перейдуть на той бік горбів.

— До полудня? Змарнуємо так багато часу? — спитав батько дівчини, знов невдоволений з такої відволоки.

— Час не буде змарнований, бо коні попасуться і відпічнуть. Чим менше тепер втомимо їх, тим жвавіщі будуть тоді, коли прийде рішаюча хвиля.

По цих словах Кордиш скочив з коня, роззубелив його і пустив у траву. За його приміром пішли всі козаки. Ярнович ще хвилю сидів на коні з похнюпленою головою і також пустив коня на пашу.

Небо затягалося щораз далі. Не минуло пів години, як воно вже ціле затяглося. Вітер схопився такий, що козаки, котрі сиділи під деревами, посхоплювалися і втікли на голий степ. Вони боялися, що побе їх гиля, яке вітер відламував і розмітував. Коли вітер став притихати, зачали падати грубі краплі дощу. Падали з такою силою, що кожда крапля вибивала в земли ямку. Знов задув скажений вітер і пустився дощ, неначе би вилетіло дно бочки такої великої, як ціле небо.

Ярнович, котрий зразу втішився був, коли дощ став падати, показав трівожно в сторону тернистого поля і сказав:

— Не гасне, а навпаки, ще сильніше горить!

— Гадаєте, тому, бо вгору бють такі клуби диму, що аж сюди видко? Саме ті хмари є доказом, що огонь гасне. То змочене дощем листя так сильно курить. За хвилю вогонь цілком згасне і згарище перестане куритися. Поїдемо скорше, як я гадав ще перед хвилею.

Дощ пройшов скоро, вітер затих, небо назад посиніло. Кордиш, що зливу пересидів накритий коцом на пни поваленої сосни, підвівся і сказав до козаків:

— Я тепер піду подивитися, яка та стежка крізь терня. Підійду аж до згарища, бо не виключене, що воно ще не згасло. Як ще тліє, то вітер міг би роздути нову пожежу. Як дорога буде добра, то до вас не буду вертатися, лиш замаю хустиною. Тоді возьміть мого коня і здоганяйте мене... Добре, що я нагадав собі! Той свербигуз по обох боках дороги дуже прикрий. Хоч кождий мандрівник, коли іде крізь те поле, ввесь час рубає шаблею, обтинаючи кільчасте, над стежкою нахилене гилля, то всеж таки того гилля ще чимало нахиляється на стежку і калічить коні. Такі понадтинані прутики бувають ще небезпечніші, як остре терня. Як не ссkотися, то такий патик, що сторчить до стежки, може вбитися в черево коня. Буває, що всунеться в стремено. Як козак скоро іде, то патик, всунувшися в стремено, або задержить коня, або стягне з коня кульбаку разом з козаком. Щоби кінь не пробився, треба їхати дуже обережно. Щоби патик не вліз в стремено, треба їхати без стремен, підтягнувши їх і перекинувши через кульбаку.

Повчивши так своїх козаків, Кордиш пустився тою прикрою стежкою і зайшов аж на згарище. Вже не було сліду огню, не було одної іскорки. Матеріял був сильно мокрий і не запаливсь би. Кордиш пройшов згарище аж на край тернистого поля. Виймив хустину і нею замаяв. По хвили побачив, що його козаки вже увійшли на стежку у йдуть гусаком.

Пройшовши прикре поле, козаки увійшли в хащі букові і дубові. Тут всякі сліди вже щезли, бо дощ змив їх. Всеж таки, коли би Татари ішли далі просто крізь ті хащі, то коні були би бодай троха потолочили, пообламували і пообгризали вітки хащів. Такі знаки були, та вже старі. Рани на гилях вже були позагоювані. Кордиш не дав себе здурити. Він вгадав, що Татари, щоби козацьку погоню збаламутити, обійшли хащі на право або на ліво і далі таки пішли дорогою, на яку були би попали, ідучи крізь хащі їх серединою. Щоби дурно не тратити часу, Кордиш повів козаків просто крізь гущу. Таким способом козаки мали дорогу богато коротшу, як Татари, котрі мусіли добрий шмат відійти у бук на право чи на ліво, щоби, обійшовши хащі і довгий горб за хащами, взяти назад до середини.

Козаки пройшли хащі скоро і стали спинатися вгору довгого горба, який ішов поперек шляху і який Татари, на думку Кордиша, обійшли. Коли вже були в половині дороги до хребта, Кордиш рукою дав знак, щоби похід станув. Він сам поїхав далі. Не доїздячи до самого хребта, Кордиш скочив з коня, лишив його, і ховаючися поза кущі, вийшов на хребет. Там ляг за корчем і якийсь час роззирався. Перед ним, на право і на ліво тяглася степова долина, з того боку замкнена другим, ще вищим пасмом горбів. На той бік пасма вела вигідна дорога саме просто того мсіця, де за корчем лежав козак. На його думку Татари повинні би саме тепер підходити до цеї дороги. Він здивувався, що там не було живої душі.

— То не мислиме, щоби вони вже були по тім боці хребта! — козак подумав. — Ні вони, ні їх коні не птахи, щоби так скоро перелетіли через дебру.

Щоби вийти на дорогу через хребет, на який Кордиш тепер дивився, треба було вперед побороти одну перешкоду. Нею була глибока дебра, яка йшла поперек шляху перед горбом рівнобіжно до нього. Вперед треба було зійти в дебру, внизу взяти на ліво, якийсь час їхати невигідною стежкою, знов вилізти з дебри, взяти на право аж до дороги через хребет. Все те забирало стільки часу, що Татари не могли вже побороти труднощів дебри і перейти хребет на той його бік.

— Хіба Татари ще в дебрі? — подумав Кордиш. — Як би так ми рушили тепер чвалом і причвалала до дебри, ще заки вони вилізуть з неї, то всі мусіли би здатися.

Козак ще не знав, що тою дорогою через горб, яку він знав, вже ніхто не їздив, бо для коня вже не було до неї приступу. Козак ще не знав, що дебру, яка ішла поперек перед тою дорогою і яку він бачив ще тому шість років, за той час дощі сполокали і вижслобили так, що по її стрімких стінах кінь не зійшов би на долину, ні по тім боці вийшов би нагору.

Гадаючи, що Татари зійшли на дно дебри і ще не вилізли з неї по тім боці, Кордиш вже хотів дати приказ рушити на дебру, щоби з неї Татар не випустити. Підводячися, глянув у бік і раптом цілком припав до землі, неначе би боявся, щоби його хто відтам не побачив.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Novelty Picnic.

Guests at the picnic given by the Alexander Koshetz Choir of St. Vladimirs Ukrainian Orthodox Church in Philadelphia on Sunday, August 14, 1932, were treated to a novelty. As a change from the usual type of picnic, the choir incorporated a short concert of folk songs and with the aid of Vasile Avramenko's dancers from Philadelphia were able to present a series of folk dances for the enjoyment of the public. The idea went over with great success both financially and morally.

The dancers were resplendant in the vividly colored costumes of the Ukraine. The same can not be said, however, for the choir.

The choir, under the excellent direction of Prof. Harry Pawlowsky, rendered the following songs: 1. Werchowyno; 2. Hanja; 3. Oo Mistechku Bohoslavy; 4. Tam Na Hori Snih Bilenky; 5. Stelysya Barvinku, and 6. I Shumyt i hude.

Interspaced between the songs were the following folk dances: 1. Zuravel; 2. Kozachok, solo; 3. Kozachok Podilsky; 4. Kolomeyka; 5. Hopak kolom; 6. Kateryna; 7. Arkan; 8. Honyveeter; 9. Chumak, solo and 10. Hayevka.

A little six year old girl, Olga Wergernuk, danced Kozachok solo while Steven Sawchuk danced Chumak. Hopak Kolom, Kozachok Podilsky and Hayevka were done by the ensemble.

Other dances taking part were: Elsie Antonovich, Olga Sadowy, Olga Holowenko, Irene Prorochesky, Jnnie Zadorozny, Anna Seniw, Anna Cossak, Rose Yarmolik, Mary Huczko, Olga Hawryluk, Mary Kwasinsky, Sophie Suchowsky, Mary Boyko, Marie Kish, Olga Klapko, Katherine Kushina, Mary Nahirny, Julia Babyak, Edward Buchatsky, William, Bishko, Harry Szagala, Mike Kwasinsky, Joseph Smylsky, John Kowalyshyn and Stanley Dankowsky. The dancers were under the direction of Taras Rybachok.

There will be another opportunity for Ukrainians of Philadelphia and vicinity to see their wonderful dances and to hear their enchanting Ukrainian songs on Sunday, September 18, 1932. It will be presented on a grand scale, because on September 18th Philadelphia Ukrainians will celebrate "Ukrainian Day".

Guest.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Нивий відділ Союза Українок.

Українська Громада в Дітройті, переживала минулого тижня прегарні враження, витаючи в себе Марію Бек з Пітсбурга.

В першій мірі ми, українські жінки, памятатимемо довгодовго цей тиждень і довго в наших серцях дзвенітимуть солодкою мельодією її слова. Немае слів, щоб можна було описати ці враження, ці якісь могучі почування, якими огортала нас усіх ця, золотоуста дівчина.

Під впливом її слів таяли ледові окови народнього забуття, наче під проміннями весняного сонця. То знов своїм запалом, горячою любовю до свого рідного поривала слухачів і несла в рідні сторони до боротьби з ворогом. В неї сильний дух, велика любов до свого рідного і це все переливає на слухача.

Це перша українська жінка, яка заявилась на нашому горизонті у Америці, що потягне за собою маси жіноцтва до праці і боротьби за кращу будучність.

Ми українські жінки, що мали щастя витати в себе шановну гостю, отсим висловлюємо велику пошану, подяку і любов для неї і бажаємо їй сили, здоровля і витревалости на дальшому шляху її життя і маємо надію, що всі підемо назустріч нашій спільній ідеї, яка нас повинна злучити могучою організацією Союза Українок, а в цім і визволення нашого краю з ворожих оков.

Перебуваючи ввесь тиждень у Дітройті, панна Бек не спочивала. І так: у середу, 3 серпня, відбулися загальні збори жінок в Гемтрек, на яких вона промовляла і на яких ріщено оснувати відділ Союза Українок, замовляючи слідуючі збори на день 6 серпня.

У пятницю, 5 серпня, уряджено Жіночим Тов. „Згода" на західній стороні в Дітройті привітний вечерок в церковній галі на Кліпперт ул. Пані Шестопалка. голова „Згоди", відкрила вечір короткими словами, представляючи присутним шановну гостю й запрошуючи її до промови.

Шановна гостя дала жінкам прегарний реферат, змальовуючи українську жінку в краю в теперішній боротьбі з ворогами. Згадала покійну Бесарабову, що згинула у ворожій тюрмі.

Не минула недавно відбутого Укр. Жіночого Конгресу в Ню Йорку, вказуючи на це, що кожне жіноче товариство, отже „Згода", повинні належати до Централі Союза Українок.

По промові на доказ вдячности вручено їй дві китиці прегарних цвітів, почім усі спільно засіли до смачної перекуски, яку зладили членицї „Згоди", пані Форисена, Медведева і Ковалева.

При столі порядкував програмою д-р І. Яців, який у своїй промові вказував на користи жіночих організацій. Забрав голос теж д-р Кібзей, даючи панну Бек за примір усім жінкам, як також заохочував жінок до організації і до просвіти. Інж. Іван Дячун у коротких словах подивляв слова шановної бесідниці, називаючи її перлиною, яка десь сама виховалась, про яку ми досі не знали.

Ред. М. Шустакевич у своїй промові між іншим вказував на потребу жіночого журналу.

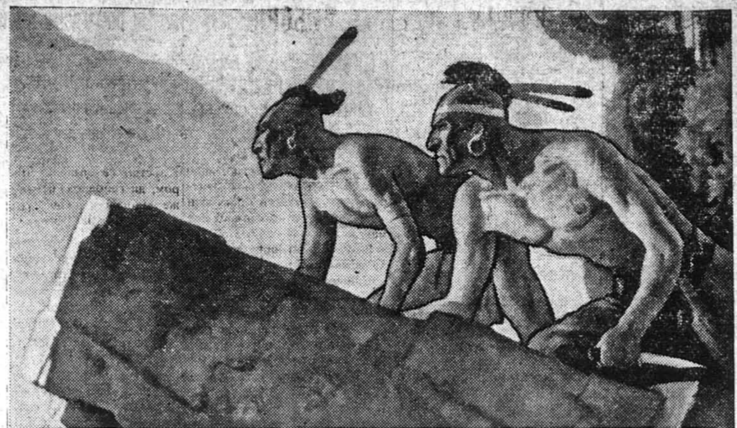
Пан Михальчук, як радний Укр. Нар Союза, теж зложив привіт кількома словами. Кілька слів сказав молодий, збентежений д-р Корбеляк.

П. Топорівський заявив, що радий, що сидить при одному столі з милою гостею, а п. Коваль, жартуючи, остерігав Українців, щоб який Американець або Німець не забрав нам панни Бек.

Дуже гарно відспівала „Цвітку" панна Стефа Вербовецька при акомпаніяменті пані А. Дячун. Спів хор Бояна під управою Пелеха і виконав найкраще „Вечірний дзвін".

Кінцеве слово забрала пані Шустакевичева. Дякуючи дорогій гості за її корисні промови, від усієї громади, а зокрема від посестер зложила на погідному чолі дорогої гості громадський полілунок. На кінець відспівано український гимн.

В память гостювання панни Бек у Дітройті, в суботу, 6 серпня, як було замовлено, відбулися знову жіночі збори в Гемтрек, на яких саме основано відділ Союза Українок. У зборах взяли участь Український Жіночий Горожанський Клюб і жіноче тов. „Цвіт Українок". Збори відкрила пані Когутова, голова Укр. Жін. Горож. Клюбу і попросила панну Бек до слова. Панна Бек у коротких, але палких словах заохотила жінок до оснування відділу С. У. А., почім покликала до слова Шустакевичеву, яка по можности пояснила присутним ціль С.У.А. Опісля забирали голоси присутні жінки, висловлюючи охоту до вступлення у відділ С.У.А. Потім вибрано уряд, до якого увійшли: пані Стецко, голова; пані Яремчук, касирка, секр. і пані Бугіль, касирка. Голова, забравши слово, подякувала членицям за вибір і приобіцяла щиро працювати.

Члениць вписалось 26. По оснуванню відділу С.У.А. відбулась теж гарна перекуска, перепліятана промовами, якими порядкувала пані Когутова.

Говорив д-р Кібзей і між іншим гратулював членицям, бажаючи їм як найкращого розвитку. Довшу промову виголосив п. Іван Чайківський, заявляючи свою радість з приводу новооснованого відділу. Радів, теж, що тепер починається громадська праця вже не тільки самими мужами, але і жінки стануть нам до помочі. На тему жіночої організації говорив теж п. М. Шустакевич.

При кінці зложено в дарунок дорогій гості китицю цвітів і в ковертах дві золотівки, які подали: одну пані Чайківська від Укр. Жін. Горож. Клюбу, а другу пані Красіцька від жін. тов. „Цвіт Українок".

Дякуючи, шановна гостя прощала всіх сердечними словами. На закінчення відспівано український гимн.

Не можна поминути недільного пікніку, який уряджено відділом 292 Укр. Нар. Союза, на якім промовляла теж панна Бек. Її промова, глибоко патріотична, зробила велике враження на присутних. Що хвилини грімкі оплески зривались бурею, а бесідниця линула у Рідний Край, поривавчи нас із собою. Могучими словами закликала ввесь Український Народ до єдности, згоди та кувати свої власні сили, не покладаючи на никого. І знову цвіти і знову невгаваючі оплески, довгі-довгі..., а там ще хвилина, ще дві, і шановна гостя прощається... „Прощаюсь, ангеле, з тобою". Безмовно подаю руку... Дві сльози... стиснення рук... і помчалась між свої рідні пітсбурзькі гори.

Щасливої дороги! Прощай!

І. М. Ш.

Михайло Зощенко.

АМАТОР.

Особисто я, братіки мої, до лікарів ходжу дуже рідко. Себто в крайних, конечних випадках. Ну, скажімо, поворотний тиф або зі сходів упав.

Тоді, дійсно, звертаюся до медичної помочі. А так я не аматор лікуватися. Природа, на мою думку, сама органи регулює. Їй лекше.

Самособою, я не йду проти медицини. Ця професія, я сказав би, також необхідна в загальному механізмі державного будівництва. Та надзвичайно одушевлятися медициною, я скажу, недобре.

А таких аматорів медицини саме тепер багато.

Також ось мій приятель Олесь Єгорів. Формально залікувався. А гарний був чоловік. Розвитий, півінтелігентний, і не від того, щоби не випити. І ось пятий рік лікується.

Зпочатку в нього нічого такого надзвичайного не було. А просто був худощавий. Ну, самі знаєте — в голодні часи жерли погано, тай обскубався чоловік. І став лікуватися.

Став лікуватися. Став поправлятися. І до двох літ так його роздуло, що рідні діти стали лякатися його зайвої повноти та виразу очей.

А вираз був звичайно який — перепуджений. Всежтаки злякався чоловік, що його так роздуває. Хотів припинити лікування, так бачить: пізно. Бачить: треба лікуватися від товстіння.

Став лічитися проти товстіння.

Лікар повідає:

— Стовстіння — головна причина вашого нерухомого життя. Або навпаки. Побільше — каже — ходіть взад і вперед; може бути, від того похудієте.

Став ходити мій приятель. Ходить і ходить, наче песький син. Цілий день ходить, а під вечір у нього такий апетит розбурхуєтся — нема стриму. І сон такий здоровий — просто біда. Словом, знову прибуло чоловікови за короткий час більше ніж пуд. І став тепер важити девять пудів.

Лікар повідає:

— Ні, — каже — вам ходити не добре. Перервіть. Вам напевно їздити треба. Виїжджайте у лічничу місцевість.

Тепер мій приятель збирається їхати до якоїсь лічничої місцевости. Або в Есентуки або в Боржом. Не знаю. Словом, сподівається, що буде користь.

Я з мого боку також сподіваюся, що лічнича місцевість принесе йому користь. Постоїть чоловік за залізничим білетом зо дві нічки, потіпається за справунками та за вифасуванням грошей — і стратить, як миленький, два пуди, коли не більше.

Та воно й зрозуміле. Тут буде можна сказати, безпосередній вплив природи на людський організм.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Звіт Комітету 2-го Зїзду Організації Державного Відродження України з дня 25 і 26 червня 1932.

Жертви зложені на Боєву Акцію, зібрані підчас зїзду. Збірка в українській церкві при 14 вул. 16 дол. 75 цнт.; Г. Герман і Впов. Родина Яремів по 10 дол.; Збірка в українській церкви при 7-мій вул. 6 дол. 92 цнт.; відділ Союза Українок в Трой, Н. Й., Н. Н. з Джерзи Сіти, о. А. Іваніщин, Омелян Ревюк, Михайло Гаврилів, Гнат Палажій, Теодор Онуфрик й І. Кулинич по 5 долярів; дрібними жертвами 3 дол. 80 ц.; В Авраменко 3 дол.; пані Грицишин і пані Черватюк по 2 дол. 50 ц.; О. Комар, І. Мечник, І. Третяк, О. Кухар і А. Щигол по 2 дол.; М. Чагарин, Т. Свистун, Галенда, д-р В. Ґалан, Д. Галичин, С. Абрагамовська, Ю. Кириченко, Ю. Ґуманіцька, О. Бунька, Пазюк, М. Олексів, С. Луців, М. Шуст, С. Кривень, Марія Слота, пані Корнат, П. Ковтун, В. Сцібайло, Р. Придаткевич, В. Калина, Марущак, Агафія Бундзяк, В. Кубарик, Заровенний, П. Соколовський, О. Шмакалик, П. Мартинюк, д-р Ю. Андрейко, о. Й. Корецький, о. В. Лотович, Ю. Кузів, В. Ярема, І. Всякий, д-р В. Борак, М. Копичин, С. Погорілець, В. Ґела, Максимів, д-р Демидчук, В. Лехицький, М. Леськів, М. Лехицька, Л. Пищалківна, Дубан, Рознарівна, М. Перчишин, Г. Дідохз, Я. Угорчак, С. Угорчак, П. Бойко, І. Гулей, В. Череватюк, Д. Пасічник і М. Сурмач по 1 дол.; В. Іванило і Туркевич по 50 ц. Разом $160.47. Розхід на вечерок $38.

Вислано до краю через Обєднання $122.47.

Уряд ОДВУ.

—o—

ЧЕСТЕР, ПА.

Допомога інвалідам.

Хоч які тепер тяжкі часи безробіття, яке дуже діткнуло й нас у Честер, але ми ще не падаємо на дусі, не забуваємо за наш Рідний Край, а передовсім за наших борців інвалідів.

Коли прийшов день Зелених Свят, то о. П. Білонь в українській православній церкві відправив парастас за полеглих українських героїв, а потім виголосив проповідь, закликаючи до жертв на інвалідів.

Предсідатель парохії Павло Баран узяв тарілку й пішов за збіркою. Зложили: о. П. Білонь, Татіянна Курчапська по 1 дол.; М. Пастушок, Й. Брингілевич, М. Сорока по 50 ц.; П. Баран 25 цнт.; решта дрібними датками. Разом було $6.51, які переслано через Обєднання.

Й. Брингілевич.

МИЛВОКІ, ВІС.

На інвалідів.

Товариство ім. І. Франка, від. 103 У. Н. Союза, на своїм концерті зложило свої жертви на борців за волю й долю Рідного Краю в сумі $9.75; з того обтягнено на пересилку 1 дол. 75 ц.

Не подаємо тут назвиск жертводавців, бо кожний знає, що дав.

Іван Березовець.

—o—

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

На памятник І. Франка.

Гром. Гнат Гаврилюк пожертвував 5 долярів на памятник Івана Франка. Гроші переслано до краю через Обєднання.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

	цнт.
Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука	75
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50
Мала Історія України, І. Крипякевича	15
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85
Шкільний Співанник, Ф. Колесси	75

КНИЖКИ ДЛЯ НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У СЛОВІ Й ПИСЬМІ.

Правописні Вправи, нап. Кость Кисілевський, стор. 40.	40
Граматичні Вправи для вищих кляс всенародніх шкіл, І. частина 47 сторін; II. частина 62 стор.! III. частина 60 сторін.	1.00
Граматичні Вправи для вищих кляс всенародніх шкіл, а нижчих кляс середніх і фахових шкіл та самонавчання, на підставі граматики української мови д-ра Василя Сімовича зладив Омелян Попович, сторін 96.	65
Методика устного і письменного стилю для всіх шкіл. Збірка практичних задач Богдана Заклинського.	75
Методика правописних і словесних справ з додатками: диктати, зразки говірок, спис висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання д-ра Костя Кисілевського	65
Методичний Підручник до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука	75

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписанний, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови та головним урядникам за виплачення мені посмертної допомоги по моїй донці Анні в сумі $346 з Молодечого Департаменту. Взиваю всіх членів У. Н. Союза, щоби як найчисленніше вписували своїх дітей до У. Н. Союза.

Іван Олексин,
член від. 34 У. Н. Союза,
в Лорейн, О.

—o—

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови та Головним Урядникам за виплачення мені з фонду допомогового $25, котрі в таким прикрім часі мені придались на покриття коштів в моїй слабости. Бажаю якнайбільшого розвою У. Н. Союзови від щирого серця, щоб У. Н. Союз міг далі помагати свім членам.

Анна Саляк,
членица від. 34 У. Н. Союза
в Лорейн, О.

—o—

Я, нижче підписаний, отсим складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги, в сумі 50 долярів, котрі мені стали дуже великою помічю і підпорою при моїй слабости. Також буду старатися як найбільше приєднати членів до У. Н. Союза. Таксамо складаю подяку і відділовим урядникам за їх труд.

Андрій Василик,
член тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137 У. Н. Союза.

—o—

Я, нижче підписаний член У. Н. Союза, від. 155, складаю щиру подяку Головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $50, котрі пособили мені в моїм тяжкім стані, а головно в теперішним тяжкім часі.

Йосиф Голінявський,
Петр Амбой, Н. Дж.

Повітовий лікар стрічає селянина. Селянин поздоровляє лікаря.

Лікар: А я собі відкілясь вас пригадую.

Селянин: Та я називаюся Артемко Сус, пан дохтор лічили мою жінку.

Лікар: Ага, ага, пригадую, пригадую собі! А щож, здорова ваша жінка?

Селянин: Та здорова, Богу дякувати.

Лікар: А бачите! А ви так боялися дати оперувати жінку. Колиб не зоперували були, то вона вже давно булаб на тому світі!

Селянин: Та вона, прошу пана дохтора, вже другий рік на тому світі! Я з другою оженився на теплого Миколи.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1933.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має якийбізнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $27.00; половина $13.50; чверть $9.00; осьма часть $4.00; перша й остання сторона в части оголошень по $33.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку кліщу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошення буде стільки дорожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безсумівно не будуть друкуватися.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1933 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $8.50. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"

81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

— Знаєте, я все сміюся, як бачу щось смішного.

— Якжеж у такому випадку голишся? Хіба не дивишся до зеркала?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРУКЛИН Н. Й.

Жертва на УВО.

Кождого року в нашій церкві відбуваються 4 липня поминки по померших членах братства Пресв. Тройці, від. 203 У. Н. Союза в Бруклині. Цього року такі поминки відбули ми не так як раніше колись Братство робило: маленьку перекуску своїм членам, а цим разом тих кілька центів, що витрачалися на перекуску, офірували на Українську Військову Організацію.

Хоч мала нас горстка членів братства, але кожду українську національну справу, котра дає свій клич, ми члени високо цінимо й складаємо лепти на піддержку її. На цей раз з братської каси дано 5 д.; поодинокі члени зложили $2.25. Жертвували: по 25 цнт.: М. Шипот, Ю. Павчак, С. Глушко, І. Мудрик, Л. Кісь, М. Ковальський, В. Шеремета, Д. Масник, Д. Сенюта. Разом $7.25 зложено на руки секр. Д. Сенюти, котрий вислав їх через Обєднання на призначену ціль.

За уряд Бр. Пресв. Тройці:
Мих. Шипот, предс.;
Дм. Сенюта, секретар;
Ст. Глушко, касієр.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Жертва на край.

Товариство ім. Шашкевича, від. 94 У. Н. Союза в Гемтремк, Міш., переслало чек Обєднання на визвольну боротьбу в краю 25 дол., а відділ ч. 4 ім. Ю. Головінського, ОДВУ в Гемтрамк, Міш., переслав $5.35 для голодуючих на Гуцульщині. Ця збірка була на забаві в гр. Петра і Магдалини Войтвич на заклик Онуфрія Курочки.

Іван Курчак, секретар.

—o—

РОМ, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Дня 23-го липня ц. р. відбулося в Українськім Народнім Домі в Ром, Н. Й. представлення, відігране українським аматорським кружком, а по представленню баль. — На перерві забрали слово присутні панна Л. Піщаківвна й гр. О. Гаврищенко, котрі говорили про боєву визвольну акцію, яку веде наш нарід в краю. Вони в своїх коротких промовах представили зібраним конечність активної боротьби з ворогом та, вказуючи на це, яких жертв людського життя ця боротьба нераз вимагає, згадали й про матеріяльні потреби цеї боротьби, та завзивали присутних до зложення жертв на цю ціль.

Свідоміші українські громадяни міста Ром зрозуміли ці слова, як слід та щиро відгукнулись на цей зазив, даючи цим гідний примір, як кожну нагоду, попри особисте задовлення та забаву, можна використати й для народних цілей.

Переведена збірка на салі принесла $7.07, а саме: по $1 зложили: гр. А. Андрусишин, Л. Щербай і І. Пиріг; решту, ц. є. $4.07, зібрано дрібними датками.

За цю щиру жертву складаємо сердечну подяку українській громаді в Ром, зокрема Українському Народному Домови та гр. О. Гудзові, який поміг цю збірку перевести. Віримо, що ці громадяни й на будуче все будуть памятати про визвольну боротьбу.

Гроші висланo через Обєднання на призначену ціль.

Центральна Управа ОДВУ в Америці.

—o—

ШИКАГО, ІЛЛ.

Замісць вінця на Рідну Школу.

Згідно з волею покійного д-ра Володимира Сіменовича, довголітнього народнього діяча в Шикаго й в Америці, щоби замість вінців на його могилу зложити дар „Рідній Школі", Стрілецький Гурток ч. 6 в Шикаго пересилає $5 через „Обєднання" на згадану вище ціль.

Ану, хто ще з приятелів виповнить волю Покійного? Котрі товариства й одиниці навіть в часі теперішньої грошевої скрути відгукнуться, щоби вшанувати дорогу память покійного українського каменяра в Америці, а тим і Рідну Школу? Шикаго в перший мірі має тут слово і нагоду...

Степан Куропась, секр.

—o—

АНСОНІЯ, КОНН.

На визвольну боротьбу.

Стейтова організація пересилає через Обєднання $63.50 на визвольну боротьбу. Гроші ці складаються з таких сум: від Стейтової Організації з піврічних зборів $50; пожертви: Г. Патинок $2; О. Мерещак, Т. Галенда, Т. Захаревич, Л. Бих, В. Калина, І. Несторук, Г. Стасишин, В. Вавро, В. Колісняк, К. Марущак, М. Дмитерко по $1; П. Молява 50 ц.

Ол. Мерещак.

—o—

СЕЙНТ ЛУІС, МО.

На Рідну Школу.

Українська православна парохія в Ст. Луіс, Мо., обходила в неділю, 31-го липня, храмовий празник. Підчас спільного обіду не забули і про Рідну Школу й на заклик гр. Слонського зібрали для неї $8.35, які пересилаю до Обєднання для вислання її по призначенню.

Прот. П. Корсуновський.

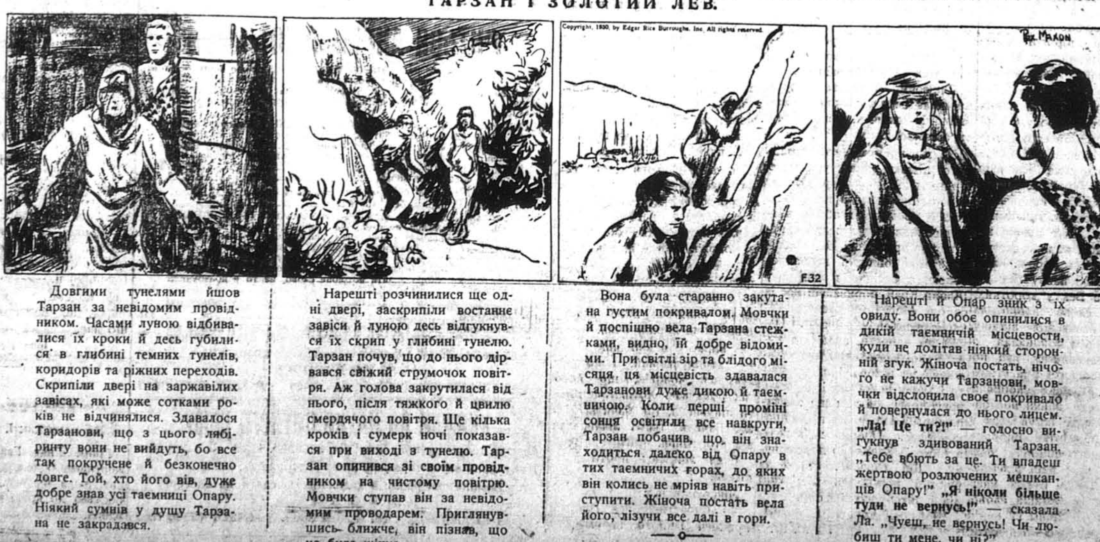
Гість приїхав до гостинниці й хоче наняти кімнату на ніч. Готелевий слуга дав йому книжку, щоби вписав своє імя та назвище. Гість узяв перо в руку, отворив книгу й хоче вписатися. Нараз бачить, по книзі лізе якась комашка.

— Даруйте, та я в вас не можу заночувати. Мені ваша гостинниця не подобається, вона не дуже то чиста.

— Будьте спокійні, пане, наша гостинниця чиста!

— О чиста! Я не вспів ще взяти перо, щоби написати моє назвище, а по книжці вже лізе блощиця, щоби дізнатися, яке число кімнати я візьму. Дякую вам!

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (32)

Довгими тунелями йшов Тарзан за невідомим провідником. Часами луною відбивалися їх кроки й десь губилися в глибині темних тунелів, коридорів та ріжних переходів. Скрипіли двері на заржавілих завісах, які може сотками років не відчинялися. Здавалося Тарзанови, що з цього лабіринту вони не вийдуть, бо все так покручене й безконечно довге. Той, хто його вів, дуже добре знав усі таємниці Опару. Ніякий сумнів у душу Тарзана не закрадався.

Нарешті розчинилися ще одні двері, заскрипіли востанне завіси й луною десь відгукнувся їх скрип у глибині тунелю. Тарзан почув, що до нього дірвався свіжий струмочок повітря. Аж голова закрутилася від нього, після тяжкого й цвилю смердячого повітря. Ще кілька кроків і сумерк ночі показався при виході з тунелю. Тарзан опинився зі своїм провідником на чистому повітрю. Мовчки ступав він за невідомим проводарем. Приглянувшись ближче, він пізнав, що це була жінка.

Вона була старанно закутана густим покривалом. Мовчки й поспішно вела Тарзана стежками, видно, їй добре відомими. При світлі зір та блідого місяця, ця місцевість здавалася Тарзанови дуже дикою й таємничою. Коли перші проміні сонця освітили все навкруги, Тарзан побачив, що він знаходиться далеко від Опару в тих таємничих горах, до яких він колись не мріяв навіть приступити. Жіноча постать вела його, лізучи все далі в гори.

Нарешті й Опар зник з їх овиду. Вони обоє опинилися в дикій таємничій місцевості, куди не долітав ніякий сторонній згук. Жіноча постать, нічого не кажучи Тарзанови, мовчки відслонила своє покривало й повернулася до нього лицем. „Ла! Це ти?!" — голосно вигукнув здивований Тарзан. „Тебе вбють за це. Ти вкладеш жертвою розлючених мешканців Опару!" „Я ніколи більше туди не вернусь!" — сказала Ла. „Чуєш, не вернусь! Чи любиш ти мене, чи ні?"